EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

BANKU UZRAUDZĪBA

VUM brošūra par SREP metodoloģiju

2016. gada versija

Vienlīdzīgi nosacījumi. Augsti uzraudzības standarti. Droša risku novērtēšana

SREP – būtiskākie sasniegumi

- **Vienlīdzīgi nosacījumi.** Pašlaik SREP tiek veikts **otro reizi** atbilstoši
  - **vienotai metodoloģijai**
  - **vienotam lēmumu pieņemšanas procesam**, ļaujot veikt salīdzinājumu starp līdzīgām iestādēm un plaša mēroga transversālu analīzi

- **Augsti uzraudzības standarti**
  - tiek ievērotas **EBI pamatnostādnes par SREP** un piemērota VUM izmantotā prakse saskaņā ar starptautisko institūciju ieteikumiem
  - **proporcionalitāte, elastīgums un pastāvīga pilnveide**
  - lēmumi par uzraudzību – **ne tikai papildu kapitāla prasības, bet arī papildu pasākumi** atbilstoši banku specifiskajām problēmām

- **Droša risku novērtēšana**
  - **kvantitatīvo un kvalitatīvo elementu kombinācija**
  - **holistisks novērtējums** par iestāžu dzīvotspēju, ņemot vērā to konkrētās iezīmes
  - **nākotnes perspektīva**, piemēram, 2016. gadā veiktie stresa testi

Saturs

1. SREP – 2016. gada rezultāti
2. SREP – juridiskais pamats
3. SREP – apskats
4. SREP – metodoloģija
5. SREP – pašreizējais stāvoklis

2016. gadā VUM ietvaros tika veikts SREP otrais cikls, aptverot 123 nozīmīgās iestādes 19 valstīs

- Kopumā process atklāja, ka **risku sadalījums sistēmā saglabājas pamatā stabils**, bet vērojamas dažas idiosinkrātiskas pārmaiņas

SREP rezultāti (2015/2016)

2015. gada kopējais SREP punktu vērtējums – 2016. gada kopējais SREP punktu vērtējums

Pamatojoties uz bankām, par kurām 2016. gada 30. novembrī jau pieņemts galīgais 2016. gada SREP lēmums

Nepieciešamais CET1 apjoms 2015. gada un 2016. gada SREP pamatā saskan

- SREP konstatētais kopējais nepieciešamais CET1[1] apjoms 2017. gadā saglabājās tādā pašā līmenī kā iepriekšējā gadā
- Dažos atsevišķos gadījumos nepieciešamais CET1 apjoms mainījās (pieauga vai samazinājās), atspoguļojot riska profila pārmaiņas
- MDA kontrolslieksnis samazinājās no vidēji 10.2% līdz 8.3%, kas skaidrojams ar kapitāla pārvirzi no 2015. gada 2. pīlāra prasības uz jaunieviesto 2. pīlāra norādi (P2G), kas neietekmē MDA 2. pīlāra norādē atspoguļojas arī uzraudzības apsvērumi par riskiem saistībā ar stresa testu rezultātiem Turklāt saskaņā ar 2016. gada pieeju vēl neieviestā CCB daļa vairs netika iekļauta 2. pīlārā

Nepieciešamais CET1 apjoms (izņemot sistēmiskās rezerves)

Nepieciešamais CET1 apjoms (t.sk. sistēmiskās rezerves)

Piezīmes.
Vienkāršais vidējais, ko aprēķina, pamatojoties uz 2016. gada SREP galīgajiem lēmumiem (atbilstoši stāvoklim 30.11.2016.)
Nepieciešamo CET1 apjomu aprēķina, neņemot vērā iespējamo nepieciešamību segt 1. pīlāra AT1 un T2 deficītu

[1] Neskaitot sistēmiskās drošības rezerves (G-SII, O-SII un sistēmiskā riska rezerves)

1.1. SREP – 2016. gada rezultāti. Svarīgākie fakti: kapitāla pasākumi (2/2)

SREP konstatētais nepieciešamais CET1 apjoms katram punktu vērtējumam salīdzinājumā ar 2015. gadu

- 2016. gada SREP noteiktā nepieciešamā CET1 apjoma[1] vidējais rādītājs un mediāna ir aptuveni 10%, kas atbilst situācijai pagājušajā gadā
- Atbilstoši 2015. gada SREP rezultātiem arī 2016. gada SREP konstatētais nepieciešamais CET1 apjoms ir konsekvents un korelē ar SREP kopējo punktu vērtējumu

SREP konstatētais nepieciešamais CET1 apjoms[1] pēc SREP kopējā punktu vērtējuma

[1] *Neskaitot sistēmiskās drošības rezerves (G-SII, O-SII un sistēmiskā riska rezerves)*

Pamatojas uz bankām, par kurām 30.11.2016. jau pieņemts galīgais 2016. gada SREP lēmums

Likviditātes pasākumi

- Mērķtiecīgi likviditātes pasākumi, lai novērstu galvenos trūkumus, piemēram:
  - pārāk liela paļaušanās uz īstermiņa banku finansējumu
  - nepieciešamība integrēt likviditātes riska stratēģiju un pieņemamā riska līmeņa regulējumu kopējā risku uzņemšanās regulējumā
  - nepieciešamība adekvāti monitorēt un pārvaldīt riskus, kas saistīti ar nodrošinājuma vadību, īpaši attiecībā uz nodrošinājuma pieejamību un nodrošinājuma vajadzībām spriedzes laikā

- Kvantitatīvie pasākumi, piemēram:
  - LCR pārsniedz noteikto minimumu
  - konkrēts minimālais izdzīvošanas periods
  - minimālais likvīdo aktīvu apjoms

Citi kvalitatīvie pasākumi

- Kvalitatīvo pasākumu noteikšanas varbūtība pieaug proporcionāli bankas riska profilam – visām bankām, kuru kopējais punktu vērtējums ir "4", noteikti kvalitatīvi pasākumi

- Kvalitatīvie pasākumi attiecas uz visiem SREP elementiem un ir specifiski katrai bankai (piemēram, "nepieciešams turpmāk uzlabot pārvaldību")
  - vadības struktūras kvalitāte un neatkarība
  - pieņemamā riska līmeņa regulējuma konsekvence un pamatīgums attiecībā pret riska profilu

2016. gada SREP ciklā iezīmējās problēmas saistībā ar pelnītspēju un kapitāla pietiekamību

- Spiediens uz pelnītspēju:
  - vāja ekonomiskā vide
  - banku tīrie procentu ienākumi – vidēji puse no to kopējiem ienākumiem – dzīvotspējīgi, bet paredzamas grūtības
  - jaudas pārpalikums un tirgus sadrumstalotība

- Dažās valstīs kapitāla pietiekamību joprojām negatīvi ietekmē ienākumus nenesošie kredīti – tie nelabvēlīgi iespaido bankas pelnītspēju

VUM banku būtiskākie riski

Avots: ECB aprēķini, NCB iesniegtie dati.
* Attiecas tikai uz bankām ar augstu ienākumus nenesošo kredītu (INK) līmeni

● 2016 △ Jauns riska izraisītājfaktors salīdzinājumā ar 2015. gadu

→ Parāda potenciālo transmisijas kanālu no viena riska izraisītājfaktora uz citu (parādīta tikai nozīmīgākā pirmreizējā ietekme)

1.2. SREP – 2016. gada rezultāti. Būtiskākie riski (2/2)

SREP punktu vērtējuma pārmaiņas atsevišķiem elementiem 2015. un 2016. gadā

- Galvenie faktori, kas rada bažas, joprojām ir tādi paši kā 2015. gadā: uzņēmējdarbības modelis, iekšējā pārvaldība un risku vadība un kapitāla riski (īpaši kredītrisks)
- Sliktāku iekšējās pārvaldības un risku vadības punktu vērtējumu noteica risku vadības un pieņemamā riska līmeņa jomā veiktās tematiskās pārbaudes rezultāti

SREP 2015

Uzņēmējdarbības modeļa novērtējums	Pārvaldība un risku vadība	Kapitāla riski	Likviditātes un finansējuma riski

SREP 2016

Uzņēmējdarbības modeļa novērtējums	Pārvaldība un risku vadība	Kapitāla riski	Likviditātes un finansējuma riski

Pamatojoties uz bankām, par kurām 2016. gada 30. novembrī jau pieņemts galīgais 2016. gada SREP lēmums

Pašlaik vairumam nozīmīgo iestāžu kapitāla līmenis pārsniedz CET1 prasības un kapitāla rezerves*

Pieejamais kapitāla apjoms salīdzinājumā ar MDA kontrolslieksni

CET1 rādītāja prasības (2017. gadā ieviestais līmenis)
= 1. pīlārs + 2. pīlāra prasība + rezerves

- Bankas, kurām pieejamais CET1 ir virs MDA kontrolsliekšņa
- Bankas, kurām pieejamais CET1 ir zem MDA kontrolsliekšņa

** Pamatojoties uz 2016. gada 2. cet. pieejamo kapitālu (CET1, neskaitot 1. pīlāra AT1/T2 deficītu)*

Pamatojas uz bankām, par kurām 30.11.2016. jau pieņemts galīgais 2016. gada SREP lēmums

VUM SREP metodoloģija īsteno Savienības tiesību aktus, EBI pamatnostādnes un labāko uzraudzības praksi

CRD IV 97. pants par SREP

... kompetentās iestādes pārbauda plānus, stratēģijas, procesus un mehānismus, kurus iestādes īsteno, un novērtē:

(a) riskus, kuriem iestādes ir vai varētu tikt pakļautas;

(b) riskus, ko kāda iestāde rada finanšu sistēmai;

(c) riskus, kas atklājas stresa testos, ņemot vērā iestādes darbību būtību, mērogu un sarežģītību.

RTS, ITS un EBI pamatnostādnes

- *Īstenošanas tehniskie standarti (ITS) par kopīgajiem lēmumiem attiecībā uz prudenciālajām prasībām (16.10.2015.)*
- *Regulatīvi tehniskie standarti (RTS) un ITS par uzraudzības iestāžu kolēģiju darbību (16.10.2015.)*
- *Pamatnostādnes par kopīgām procedūrām un metodoloģiju attiecībā uz SREP (EBA/GL/2014/13) (19.12.2014.)*
- *Eiropas Banku iestādes atzinums par 1. pīlāra, 2. pīlāra un apvienoto rezervju prasības un peļņas sadales ierobežojumu mijiedarbību (16.12.2015.)*
- *EBI skaidrojums par 2016. gada ES mēroga stresa testu rezultātu izmantošanu SREP procesā (01.07.2016.)*

BCBS un FSP principi

3. SREP – apskats (1/2)

ECB un 19 valstu uzraudzības darbinieki kopīgi sagatavoja SREP lēmumus attiecībā uz VUM nozīmīgajām iestādēm kopīga procesa ietvaros

3. SREP 2016. gada kalendārs

2016

I

1. Sagatavošanās
   - ✓ Uzsākta kolēģiju veidošana
   - ✓ Uzraudzības pārskatu datu un ar ICAAP/ILAAP saistītas informācijas apkopošana

II

2. Novērtēšana
   - ✓ Novērtējums
   - ✓ Kolēģiju tikšanās par grupu/iestāžu novērtējumu
   - ✓ Horizontālā analīze

III

3. Lēmums
   - ✓ Uzraudzības dialogs
   - ✓ UV apstiprina SREP lēmumu projektus
   - ✓ Tiesības tikt uzklausītam
   - ✓ Kolēģiju tikšanās (pēc vajadzības)

IV

   - ✓ Padome apstiprina galīgos SREP lēmumus

** Piezīme. Lēmuma galīgā versija tiek sagatavota pēc viedokļu uzklausīšanas procedūras un Padomes iebildumu neesamības*

3. SREP – apskats (2/2)

Pamatā esošā infrastruktūra izveidota mazāk nekā gada laikā

- kopīga integrēta IT sistēma
- droša informācijas aprite starp visiem uzraudzības darbiniekiem
- banku datu kvalitātes kontrole divos līmeņos: VKI un ECB
- VKI un ECB resursu pilnīga izmantošana
- metodoloģijas padziļināta pārbaude reālajos apstākļos

SREP tiek vadīts kā būtisks projekts

- vienots grafiks
- koordinē augstākā līmeņa vadība
- projekta vadību, metodoloģijas izstrādi un horizontālo atbilstību nodrošina ECB Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāts
- pilnībā izmanto ECB un VKI profesionālās zināšanas, īpaši metodoloģijas izstrādē, izmantojot tematiskus darbseminārus un konkrētiem jautājumiem veltītām jautājumu un atbilžu sesijām, ko vada Mikrolīmeņa uzraudzības IV ģenerāldirektorāts

➡ Īstenošana noritēja **pilnībā atbilstoši** plānam

➡ Pabeigta SREP IT sistēma

4.1. SREP– metodoloģija. Vienoti pamatprincipi (1/3)

Metodoloģijas izveide no atsevišķām sastāvdaļām atbilstoši EBI pamatnostādnēm

SREP metodoloģijas īss izklāsts – četri pamatelementi

SREP lēmums

- Kvantitatīvi kapitāla pasākumi
- Kvantitatīvie likviditātes pasākumi
- Citi uzraudzības pasākumi

Vispārējs SREP novērtējums – holistiska pieeja
➔ Punktu vērtējums + pamatojums/galvenie secinājumi

Uzņēmējdarbības modeļa dzīvotspēja un ilgtspējība	Pārvaldības un risku vadības pietiekamība	Kategorijas: piemēram, kredītrisks, tirgus risks, darbības risks un IRRBB	Kategorijas: piemēram, īstermiņa likviditātes risks, finansējuma ilgtspējība
1. Uzņēmējdarbības modeļa novērtējums	**2. Pārvaldības un risku vadības novērtējums**	**3. Kapitāla risku novērtējums**	**4. Likviditātes un finansējuma risku novērtējums**

Rezultātus izmanto uzraudzības pārbaudes programmā (SEP)

4.1. SREP– metodoloģija. Vienoti pamatprincipi (2/3)

Visos četros SREP elementos ievērota kopīga loģika, nodrošinot drošu risku novērtēšanu

Nepārtraukta risku novērtējuma trīs posmi katram no četriem elementiem

1. posms Datu vākšana	2. posms Automātiskais bāzes punktu vērtējums *(automated anchoring score)*	3. posms Uzraudzības spriedums
Galvenie avoti: • ceturkšņa ITS • STE ziņojumi	• Riska līmeņa punktu vērtējums • Formāla risku kontroles atbilstības pārbaude	Korekcijas, pamatojoties uz papildu faktoriem un ņemot vērā banku konkrētos apstākļus un sarežģītību

Riska līmenis (RL) un risku kontrole (RK)

	1. Uzņēmējdarbī bas modelis	2. Iekšējā pārvaldība un RV	3. Kapitāla risku novērtējums	4. Likviditātes risku novērtējums
RL	✔	n/a	✔	✔
RK	n/a	✔	✔	✔

→ **Kombinētais punktu vērtējums (RL+RK)**

n/a – neattiecas

Uzraudzības pasākumu intensitāti nosaka, balstoties uz bankas riska profilu un lielumu

Ierobežots spriedums

- Pienācīgs elastīgums četru ballu skalā, kur, pamatojoties uz uzraudzības spriedumu, 2. posma punktu vērtējumu var uzlabot par vienu līmeni un pasliktināt par diviem līmeņiem

- Tiek nodrošināts pareizais līdzsvars starp
  - kopējo procesu, nodrošinot konsekventu vērtējumu visām VUM bankām un nosakot bāzes punktu
  - nepieciešamo uzraudzības spriedumu, lai ņemtu vērā iestādes konkrētos apstākļus un sarežģītību

- Korekcijas piemērojamas abos virzienos, un KUK tās pilnībā dokumentē integrētajā IT sistēmā

- Parasti atkāpšanās no ierobežota sprieduma nav atļauta

- KUK ***efektīvi*** izmanto ierobežoto spriedumu attiecībā uz ***visām*** risku kategorijām ***abos virzienos*** – gan palielinot, gan samazinot 2. posma punktu vērtējumu

Ierobežota sprieduma tvērums

4.2. SREP – metodoloģija. 1. elements (1/2)

Uzņēmējdarbības modelis

- Galveno jomu noteikšana (piemēram, galvenās aktivitātes)
- Uzņēmējdarbības vides novērtējums
- Nākotnes stratēģijas un finanšu plānu analīze
- Uzņēmējdarbības modeļa novērtējums
  - dzīvotspēja (1 gada laikā)
  - ilgtspējība (3 gadu laikā)
  - ilgtspējība cikla laikā (vairāk nekā 3 gadi)
- Galveno ievainojamības jomu novērtējums

Konstatēto uzņēmējdarbības modeļu piemēri

- vērtspapīru kontu turētājs
- banka, kas izsniedz diversificētus kredītus
- banka, kas izsniedz kredītus privātpersonām
- maza universāla banka
- banka, kas izsniedz specializētus kredītus
- universāla banka

Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par SREP (55.–57. punkts)

4.2. SREP – metodoloģija. 1. elements (2/2)

Uzņēmējdarbības modelis

Riska līmenis → **1. posms** Datu vākšana → **2. posms** Automātiskie punkti → **3. posms** RL novērtējums → **Galīgais RL punktu vērtējums**

1. posms

- Informācijas vākšana un darbības jomu būtiskuma noteikšana

2. posms

- Automātiskais bāzes punktu vērtējums, kas balstās uz rādītājiem, piemēram, aktīvu atdevi, izdevumu un ienākumu attiecību utt.

3. posms

- Visaptverošā analīze
- Izmanto, lai koriģētu 2. posma punktu vērtējumu, ņemot vērā bankas konkrētos apstākļus

Iekšējā pārvaldība un risku vadība

- Iekšējās pārvaldības sistēma (t.sk. galvenās kontroles funkcijas, piemēram, risku pārvaldība, iekšējais audits, atbilstības kontrole)
- Risku pārvaldības sistēma un riska kultūra
- Riska infrastruktūra, iekšējie dati un pārskatu sniegšana
- Atalgojuma politika un prakse

Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par SREP (81.–82. punkts)

Divi galveno jautājumi piemēri

- Vai pastāv hierarhiski un funkcionāli nošķirta atbilstības kontroles funkcija, kas darbojas neatkarīgi no jebkādiem ar uzņēmējdarbību saistītiem pienākumiem?
- Vai ieviesti mehānismi, kas nodrošina, ka augstākā vadība spēj laikus rīkoties, lai efektīvi pārvaldītu un, ja nepieciešams, mazinātu būtiskus nelabvēlīgus riska darījumus, īpaši, ja tie sasniedz vai pārsniedz apstiprināto pieņemamo riska līmeni vai riska limitus?

4.3. SREP – metodoloģija. 2. elements (2/2)

Iekšējā pārvaldība un risku vadība

Risku kontrole → **1. posms** Informācijas vākšana → **2. posms** Formāla atbilstības pārbaude → **3. posms** RK pamatnovērtējums → **Galīgais RK punktu vērtējums**

1. posms

- **Informācijas vākšana, piemēram, veicot risku vadības un pieņemamā riska tematisku pārbaudi**

2. posms

- **Atbilstības CRD noteikumiem pārbaude**
- **Specifisku jomu analīze, piemēram:**

  - organizatoriskā struktūra
  - iekšējais audits
  - atbilstības nodrošināšanas funkcija
  - atlīdzība
  - pieņemamais riska līmenis
  - risku infrastruktūra
  - pārskatu sniegšana

3. posms

- **Visaptverošā analīze**
- **2. posma pārbaudes rezultātu korekcija, ņemot vērā bankas specifiskās iezīmes**
- **Riska pārvaldības un pieņemamā riska līmeņa tematiskajā pārbaudē konstatēto faktu izmantošana**

4.4. SREP – metodoloģija. 3. elements: apskats

Kapitāla riski

Trīs dažādas perspektīvas (trīs bloki)

1. bloks Uzraudzības perspektīva	2. bloks Bankas perspektīva	3. bloks Nākotnes perspektīva
Četras risku kategorijas: kredītrisks, tirgus risks, operacionālais risks, IRRBB ✓ Informācijas vākšana ✓ Bāzes punktu vērtējums riska kategorijām ✓ Visaptverošā analīze	✓ Informācijas vākšana: piemēram, ICAAP ziņojumi ✓ Bāzes novērtējums: ar aplēstajām vērtībām saskaņā ar EBI Pamatnostādnēm* ✓ Visaptverošā analīze	✓ Informācijas vākšana: bankas iekšējie stresa testi ✓ Bāzes vērtējums: uzraudzības stresa testi ✓ Visaptverošā analīze

2016. gada SREP

- ✓ Uzraudzības stresa testi papildināja SREP rīkus
- ✓ ICAAP iesniegšana joprojām ļoti neviendabīga

Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par SREP

** Izmantojot VUM aplēstās vērtības, tiek ieviests EBI Pamatnostādnēs par SREP izklāstītais uzraudzības etalonrādītāju jēdzienu (335. punkts)*

Kapitāla riski – 1. bloks

Attiecīga riska faktora dziļa izpēte: kredītrisks (piemērs)

1. posms

- **Riska līmenis**
  - iepriekš definētu rādītāju kopums (aprēķināti balstoties uz ITS un STE datiem)
- **Risku kontrole**
  - Informācijas vākšana

2. posms

- **Riska līmenis**
  - Automātiskais punktu vērtējums, ko piešķir, pamatojoties uz dažādiem rādītājiem, piemēram:
    - kvalitāte (piemēram, ienākumus nenesošo aizdevumu attiecība)
    - segums (piemēram, noteikumi)
- **Risku kontrole**
  - Atbilstības pārbaudes attiecībā uz iekšējo pārvaldību, risku uzņemšanos, risku vadību un iekšējo auditu, īpaši attiecībā uz kredītrisku

3. posms

- **Riska līmenis**
  - **Visaptveroša analīze, piemēram:**
    - pašreizējā riska pozīcija un tendence
    - nākotnes perspektīva
    - salīdzinājums ar līdzīgām iestādēm
  - **Dažādu apakškategoriju padziļināta analīze, piemēram:**
    - nefinanšu sabiedrību korporatīvie kredītportfeļi
    - mājsaimniecību kredītportfeļi
- **Risku kontrole**
  - padziļināta analīze, īpaši rīkojot tikšanās ar banku par konkrētiem jautājumiem

Kapitāla riski – 2. bloks

- ICAAP ticamības novērtējums
- Saskaņā ar 2016. gada 8. janvārī publicēto dokumentu par to, ko ECB sagaida no ICAAP, KUK
  - novērtē visa procesa uzticamību – *kvalitatīvais novērtējums*
  - salīdzina ICAAP datus ar VUM aplēstajām vērtībām – *kvantitatīvais novērtējums*
  - sagatavo 2. bloka novērtējumu, ko izmanto kopējā kapitāla pietiekamības novērtējumā

Ko ECB sagaida no ICAAP

- Saturs atbilstoši EBI pamatnostādnēs sniegtajam aprakstam par ICAAP un ILAAP informāciju
- Iekšējie dokumenti kopā ar "lasītāju rokasgrāmatu"
- Riska datu veidne
- 1. pīlāra un ICAAP datu saskaņošana
- Vadības struktūras parakstīti secinājumi kapitāla pietiekamības apliecinājuma formā, pamatojot ar ICAAP rezultātiem

ICAAP – kvalitatīvs novērtējums

Bankas iekšējie dokumenti (saskaņā ar EBI VL)

Sagrupējot saskaņā ar EBI VL struktūru, lai atvieglotu KUK pieeju bankas iekšējai informācijai

KUK novērtējums

→ **Lēmums par ICAAP ticamību**

ICAAP – kvantitatīvs novērtējums

ICAAP riska dati

Riska definīcija un ICAAP aplēses saskaņā ar pašu banku riska klasifikāciju

Mapping of internal risk categories to SSM risk map and information on internal capital

Please provide the information and data only as internally available. Do not change or produce internal numbers only for filling column 1.5 of the template. If the cell is not applicable to the institution, please complete as "na" for not applicable. Only white cells can be filled in.

SSM Risk Map		ICAAP information				
1.1 Risk categories	1.2 Risk sub-category (thereof...)	1.3 Name of internal risk category as currently covered in ICAAP (please use categories and sub-categories as available internally and map them to the given risk categories and sub-categories as possible; for risk categories or sub-categories not covered in the SSM risk map please use the rows named "other")	1.4 Short description of internal Risk category (including sub-categories that may be included)	1.5 ICAAP estimate - internal capital needed (1y view) in EUR (please only provide numbers as internally available)	1.6 Have there been material changes in scope or quantification methodology for this risk category / sub-category since the last reporting date? (y/n)	1.7 Pl link to docum quant meth the do of the in the packag
Credit risk						
	credit risk (please use this row in case several sub-categories are quantified together, i.e. no separate estimates are available)					
	default risk					
	credit concentration risk					
	FX lending risk					
	Securitisation risk					
	Country risk (includes transfer & other risks)					
	settlement and delivery risk					
	residual risk					
	migration risk					

Aplēstās vērtības*

- Norāda aptuvenu kapitāla vajadzību apjomu
- Ļauj KUK salīdzināt iestāžu aplēses un nodrošināt uzraudzības dialogu
- Riskam nenorāda vienu konkrētu apjomu, bet gan diapazonus, lai KUK noteiktu kapitāla apjomu katra konkrēta riska gadījumā, pamatojoties uz savu vērtējumu

** Koncentrācijas risks (atsevišķa darījuma partnera un nozares), tirgus risks, kredītrisks, IRRBB*

Dialogs ar bankām

Novērtējums

Koriģē atbilstoši iekšējam kapitālam (kapitāla prasības)

- 1. pīlārs kā minimums
- Bez risku savstarpējas diversificēšanas

4.4.5. SREP – metodoloģija. 3. elements: 3. bloks (1/4)

Kapitāla riski

- Nākotnes perspektīva
- 2016. gadā īstenoti divi liela mēroga stresa testi

EBI stresa tests visas ES mērogā

- **37 VUM nozīmīgās iestādes**
- Rezultāti **tiek publicēti**
- EBI koordinēts ES mēroga pasākums sadarbībā ar ES Komisiju, ESRK, ECB un VKI
- Norises laiks **2016. gada** marts–jūlijs

VUM SREP stresa tests

- **56** citas **VUM nozīmīgās iestādes**[1]
- Rezultāti **netiek publicēti**
- **Koordinē ECB/VUM**
- Norises laiks un metodoloģija **pamatā saskaņota ar EBI stresa testu**

Mērķi

- Tika vērtēta **finanšu iestāžu noturība** pret nelabvēlīgām tirgus norisēm
- Rezultāti **tika izmantoti visā SREP procesā**, lai nodrošinātu iestādes kapitāla un likviditātes pietiekamību, kā arī pienācīgu risku segumu un iekšējās procedūras
- Nodrošināja **konsekventu pieeju** visām VUM ietvaros uzraudzītajām nozīmīgajām iestādēm

Abu stresa testu rezultāti tika izmantoti SREP

1) Visu EBI un VUM SREP stresa testu izlasē ietverto nozīmīgo iestāžu kopējais skaits neatbilst VUM ietvaros uzraudzīto nozīmīgo iestāžu kopskaitam, jo bija daži izņēmumi (piemēram, bankas, kurās 2015. vai 2016. gadā veica vispārējo novērtējumu, nozīmīgās iestādes, kas ir citu augstākajā konsolidācijas līmenī jau aptverto VUM nozīmīgo iestāžu meitassabiedrības)

Kapitāla riski

Saskaņā ar EBI 2016. gada 1. jūlija paziņojumu 2016. gada SREP lēmumi sastāv no **2. pīlāra prasības (P2R)** un **2. pīlāra norādes (P2G)**

- Tiek sagaidīts, lai **bankas izpildītu P2G**, kas noteikta **virs saistošo kapitāla prasību** (minimālās un papildu) līmeņa un papildus kopējām rezervēm
- Ja banka **neizpilda P2G**, tas nenozīmē **automātisku uzraudzības iestādes rīcību** un **netiek izmantots, lai noteiktu MDA kontrolslieksni**, bet tiek veikti pielāgoti pasākumi, kas pamatojas uz bankas konkrēto situāciju
- Lai novērtētu galīgos pasākumus, **Uzraudzības valde izvērtēs katru atsevišķo P2G neizpildes gadījumu**

Kapitāla riski

Stresa testa rezultāti ir vitāli svarīgi SREP procesā

- Stresa testa **kvalitatīvos rezultātus** izmanto, lai **noteiktu P2R**, īpaši saistībā ar risku pārvaldības elementu
- Stresa testa nelabvēlīgā scenārija **kvantitatīvā ietekme** ir viens no **P2G līmeni noteicošajiem faktoriem**

Nosakot P2G, tiek ņemti vērā dažādi elementi, iegūstot **holistisku skatījumu**, piemēram:

- vispārējā skatījumā – **kapitāla pilnīga izmantošana** stresa testa hipotētiska **nelabvēlīga scenārija** gadījumā
- konkrētās iestādes **specifiskais riska profils** un tās **jutīgums pret stresa scenārijiem**
- **starplaikā notikušās pārmaiņas riska profilā** (kopš pēdējās datu aktualizācijas 31.12.2015.) un**bankas veiktie pasākumi**, lai mazinātu jutīgumu pret riskiem, piemēram, atbilstošu aktīvu pārdošana utt.

Stresa testa nelabvēlīgas attīstības scenārija sliktākā gada rezultātus attiecina tikai uz P2G

Stresa testa nelabvēlīgas attīstības scenārija sliktākā gada rezultāti atspoguļojas tikai P2G

**Apjomu savstarpējām attiecībām tikai ilustratīvs nolūks*

1 Tipiskākais gadījums; specifiski aprēķini var tikt veikti atkarībā no CRD IV 131. panta 15. punkta ieviešanas attiecīgajā dalībvalstī

2 Sistēmiskā riska rezerves

3 ECB vērš uzmanību uz sekojošo:

- Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 596/2014 (MAR), iestādēm, kas laidušas vērtspapīrus publiskajā apgrozībā, būtu jānovērtē, vai 2. pīlāra prasības atbilst iekšējās informācijas kritērijiem un vai tās būtu publiskojamas
- EBI 2015. gada 16. decembra atzinumā teikts, ka "Kompetentajām iestādēm jāapsver CRR 438. panta b) punkta izmantošana, lai pieprasītu kredītiestādēm publiskot ar MDA saistītās kapitāla prasības [...], vai vismaz neattur vai neatrunā kredītiestādes no šīs informācijas publiskošanas"

Ņemot vērā iepriekš minēto, ECB neattur un neatrunā iestādes publiskot ar MDA saistītās kapitāla prasības

Piezīme: EBI atzinuma par MDA piemērošana un 2016. gada 1. jūlija paziņojums presei

Likviditātes riski

Trīs dažādas perspektīvas (trīs bloki)

1. bloks
Uzraudzības perspektīva

Īstermiņa likviditāte, finansējuma ilgtspēja

- ✓ Informācijas vākšana
- ✓ Īstermiņa likviditātes un finansējuma ilgtspējas risku bāzes vērtējuma punkti
- ✓ Visaptverošā analīze

2. bloks
Bankas perspektīva

- ✓ Informācijas vākšana: piemēram, ILAAP pārskati
- ✓ Bāzes vērtējums: iestādes iekšējo aplēšu pārbaude
- ✓ Visaptveroša analīze: piemēram, ILAAP ticamība

3. bloks
Nākotnes perspektīva

- ✓ Informācijas vākšana: bankas iekšējie stresa testi
- ✓ Bāzes vērtējums: uzraudzības stresa testi
- ✓ Uzraudzības stresa testu rezultātu un bankas iekšējo stresa testu novērtēšana

2016. gada SREP

- ✓ Lielākais svērums 1. blokam
- ✓ 2. bloks – ILAAP rezultātos vērojama būtiska neviendabība
- ✓ 3. bloks – vēl nav pilnvērtīgs

Saskaņā ar EBI pamatnostādnēm par SREP (370.–373. punkts)

Likviditātes riski – 1. bloks

	1. posms	2. posms	3. posms	
Riska līmenis	1. posms Datu vākšana	2. posms Automātiskie punkti	3. posms RL novērtējums	Galīgais RL punktu vērtējums
Risku kontrole	1. posms Informācijas vākšana	2. posms Formāla atbilstības pārbaude	3. posms RK pamatnovērtējums	Galīgais RK punktu vērtējums

Attiecīga riska faktora dziļa izpēte: **Īstermiņa likviditāte** (piemērs)

1. posms

- **Riska līmenis**
  - Iepriekš definētu rādītāju apakškopa (balstoties uz ITS un STE datiem)
- **Risku kontrole**
  - informācijas vākšana

2. posms

- **Riska līmenis**
  - automātiskie punkti, ko piešķir, pamatojoties uz vairākiem rādītājiem, piemēram:
    - likviditātes seguma koeficients
    - īstermiņa finansējuma un kopējā finansējuma attiecība
- **Risku kontrole**
  - atbilstības pārbaudes attiecībā uz iekšējo pārvaldību, vēlmi uzņemties riskus, risku vadību un iekšējo auditu

3. posms

- **Riska līmenis**
  - **Padziļināta analīze:**
    - īstermiņa tirgus dalībnieku finansējuma risks
    - dienas ietvaros veikto darījumu risks
    - likviditātes rezervju kvalitāte
    - strukturāla finansējuma neatbilstība
- **Risku kontrole**
  - padziļināta analīze, īpaši rīkojot tikšanās ar banku par konkrētiem jautājumiem

Likviditātes riski – 2. un 3. bloks

- ILAAP ticamības novērtējums
- Saskaņā ar 2016. gada 8. janvārī publicēto dokumentu par to, ko ECB sagaida no ILAAP, KUK
  - novērtē visa procesa ticamību – *kvalitatīvais novērtējums*
  - pārbauda ILAAP vajadzības un stresa testu pieņēmumus, salīdzinot ar VUM aplēstajām vērtībām – *kvantitatīvais novērtējums*
  - sagatavo 2. un 3. bloka novērtējumu, ko izmanto kopējā likviditātes pietiekamības novērtējumā

ECB ILAAP gaidāmie rezultāti

- Saturs atbilst aprakstam EBI vadlīnijās
- Iekšējie dokumenti kopā ar "lasītāju rokasgrāmatu"
- Vadības struktūras parakstīti secinājumi likviditātes pietiekamības apliecinājuma formā, pamatojot ar ILAAP rezultātiem

ILAAP – kvalitatīvs novērtējums

Bankas iekšējie dokumenti (saskaņā ar EBI VL)

Sagrupējot saskaņā ar EBI VL struktūru, lai atvieglotu KUK pieeju bankas iekšējai informācijai

KUK novērtējums

→ **Lēmums par ILAAP ticamību**

Kopējais SREP novērtējums (holistisks skatījums)

- Sniedz kopainu par iestādes riska profilu:
  - balstās uz visu četru elementu novērtējumu (nevis vienkārši summu)
  - šie četri SREP elementi sākuma posmā uzskatāmi par vienlīdz nozīmīgiem

- Tiek ņemti vērā šādi aspekti:
  - iestādes kapitāla/likviditātes plāni, lai nodrošinātu stabilu virzību uz pilnīgu CRD IV/CRR īstenošanu
  - salīdzinājums ar līdzīgām iestādēm
  - makrovide, kurā iestāde darbojas

Saskaņā ar EBI SREP vadlīnijām (13. tabula, 170. un 171. lpp.), kopējais SREP punktu vērtējums atspoguļo uzraudzības iestādes vispārējo novērtējumu par iestādes dzīvotspēju: augstāks punktu vērtējums atspoguļo lielāku risku iestādes dzīvotspējai, ko nosaka viena vai vairākas tās riska profila īpatnības, t.sk. uzņēmējdarbības modelis, iekšējās pārvaldības sistēma un atsevišķie riski, kas apdraud tās maksātspēju vai likviditātes pozīciju

Iestādes riska profils vienmēr ir **daudzšķautņains** un daudzi riska faktori ir **savstarpēji saistīti**

Konsekventa un godīga pieeja

- Gatavojot novērtējumus un lēmumus, tiek veikta **daudzkārtēja horizontālā analīze**, lai nodrošinātu:
  - papildu perspektīvas KUK
  - atbalstu diskusijās par politiku un lēmumu pieņemšanas procesā

SREP horizontālā analīze: daudzdimensiju analīze

Bija iespējams plašs salīdzinājums iestāžu starpā un transversālā analīze šādā lielā mērogā, kas ļāva **konsekventi** salīdzināt visas iestādes, tādējādi veicinot **integrētāku vienoto banku tirgu**

4.8. SREP – metodoloģija. SREP lēmums (1/5)

Vispārējais SREP veido pamatu kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtējumam un visu veidu uzraudzības pasākumu veikšanai, lai novērstu trūkumus

- Uzraudzības valdes pieņemtie SREP lēmumi (kam seko Padomes iebildumu neizteikšanas procedūra)
- SREP lēmumi var ietvert:

Pašu kapitāla prasības
- kopējās SREP kapitāla prasības (TSCR), ko veido minimālās pašu kapitāla prasības (8%1) un papildu pašu kapitāla prasības (P2R²)
- apvienoto rezervju prasības (CBR²)
- ieteikums nodrošināt lineāru virzību uz pilna apjoma rādītāja sasniegšanu

Speciāli konkrētajai iestādei noteiktas kvantitatīvas likviditātes prasības
- LCR pārsniedz regulatīvo minimumu
- ilgāki "izdzīvošanas periodi"
- pasākumi nacionālā līmenī

Citi kvalitatīvi uzraudzības pasākumi
- Citi uzraudzības pasākumi, kas izriet no VUM Regulas 16. panta 2. punkta, ietver, piemēram, uzņēmējdarbības ierobežošanu vai sašaurināšanu, prasību mazināt riskus, dividenžu sadales ierobežojumus vai iepriekšēju apstiprinājumu un papildu vai biežākas pārskatu sniegšanas prasības

- SREP paziņojumā iekļauts arī P2G, kas izteikts kā papildu kapitāls virs CET1 rādītāja

1 Vismaz 56.25% CET1 kapitāls
2 Tikai CET1

SREP lēmumi – ar kapitālu saistītie pasākumi

	SREP 2015	SREP 2016
2. pīlārs	2. pīlārs (ņem vērā MDA)	2. pīlāra prasības (P2R) (ņem vērā MDA) 2. pīlāra norāde (P2G) (neņem vērā MDA)
Kapitāla saglabāšanas rezerves (CCB)	Pārklājas ar 2. pīlāru (ietverot 2. pīlāru)	Nepārklājas ar 2. pīlāru
CET1 gradācija	** Attiecībai nav nozīmes* 	** Attiecībai nav nozīmes*
Kapitāla struktūra	2. pīlārs: 100% CET1	P2R un P2G: 100% CET1
SREP lēmums	CET1 rādītājs	P2R: CET1 rādītājs un kopējās SREP kapitāla prasības (TSCR)[3] P2G: Papildu kapitāls virs CET1 rādītāja

1 Tipiskākais gadījums; specifiski aprēķini var tikt veikti atkarībā no CRD IV 131. panta 15. punkta ieviešanas attiecīgajā dalībvalstī
2 Sistēmiskā riska rezerves
3 Ja ir 1. pīlāra (AT1/T2) kapitāla deficīts, tas jānovērš ar papildu CET1 kapitālu P2R (bet 2017. gadā – ne P2G)

Piezīme: EBI atzinuma par MDA piemērošana un 2016. gada 1. jūlija paziņojums presei

Pārējiem apstākļiem saglabājoties nemainīgiem, pašreizējais kapitāla pieprasījums sistēmā sniedz arī norādes nākotnei

- Pārējiem apstākļiem saglabājoties nemainīgiem, gaidāms, ka kapitāla pieprasījums saglabāsies pamatā stabils[1]
- Ja kredītiestādes kapitāls ir zemāks vai paredzams, ka tas būs zemāks nekā 2. pīlāra norādījumi, tai nekavējoties jāsazinās ar savu kopējās uzraudzības komandu
- Bankām arī jāņem vērā sistēmiskās rezerves (G-SII, O-SII un sistēmiskā riska rezerves) un pretcikliskās rezerves, kas veido kapitāla kopumu

SREP CET1 pieprasījums[1]

* Attiecībai nav nozīmes

Kapitāla kopums

* Attiecībai nav nozīmes

1 *Nepieciešamais kapitāla apjoms ir 1. pīlāra kapitāls plus P2R, CCB un P2G. Neatkarīgi no CCB pakāpeniskās ieviešanas bankām nākotnē būtu jābūt arī pozitīvai P2G*
2 *TSCR: kopējās SREP kapitāla prasības*
3 *OCR: kopējās kapitāla prasības*

SREP lēmumi – ar likviditāti saistītie pasākumi

- LCR prasības stājās spēkā 2015. gada 1. oktobrī.

- Konkrētu likviditātes pasākumu piemēri:
  - LCR virs regulatīvā minimuma
  - konkrēts minimālais izdzīvošanas periods
  - minimālais likvīdo aktīvu apjoms

SREP lēmums – citi uzraudzības pasākumi

VUM regulas 16. panta 2. punkts

ECB piešķirtas šādas pilnvaras:

(a) pieprasīt iestādēm turēt pašu kapitālu, kas pārsniedz kapitāla prasības
(b) pieprasīt pastiprināt pasākumus, procesus, mehānismus un stratēģijas
(c) pieprasīt iestādēm iesniegt plānu ar mērķi atjaunot atbilstību uzraudzības prasībām (...) un noteikt termiņu tā īstenošanai (...)
(d) pieprasīt iestādēm saviem aktīviem piemērot īpašu finansēšanas kārtību vai īpašu režīmu saistībā ar pašu kapitāla prasībām
(e) ierobežot vai sašaurināt iestāžu uzņēmējdarbību, operācijas vai tīklu vai pieprasīt atbrīvoties no darbībām, kuras rada pārmērīgu risku iestādes stabilitātei
(f) pieprasīt mazināt risku, kas saistīts ar iestāžu darbībām, pakalpojumiem un sistēmām
(g) pieprasīt iestādēm ierobežot mainīgo atlīdzību (...)
(h) pieprasīt iestādēm izmantot tīro peļņu, lai stiprinātu pašu kapitālu
(i) ierobežot vai aizliegt iestādei veikt peļņas sadali akcionāriem, dalībniekiem vai pirmā līmeņa papildu kapitāla instrumentu turētājiem, ja aizliegums nerada iestādes saistību neizpildes gadījumu
(j) uzlikt papildu vai biežākas pārskatu sniegšanas prasības (...)
(k) uzlikt īpašas likviditātes prasības, tostarp ierobežojumus termiņu nesakritībai starp aktīviem un saistībām
(l) pieprasīt papildu informāciju
(m) jebkurā brīdī atbrīvot no darba kredītiestāžu vadības struktūru locekļus

4.9. SREP – metodoloģija. SREP komunikācija un caurredzamība (3/3)

Sabiedrības informēšana

- ✓ Publicētas "Banku uzraudzības vadlīnijas"
- ✓ Publicēta ECB nostāja (piemēram, par MDA, atlīdzību, utt.)
- ✓ Uzraudzības valdes priekšsēdētājas un priekšsēdētājas vietnieces runas
- ✓ Vēstules Parlamenta locekļiem, uzklausīšanas un viedokļu apmaiņa ar EP locekļiem

Horizontālais dialogs ar nozari

- ✓ Regulāras banku asociāciju un DG MS IV tikšanās
- ✓ Darbsemināri ar visām nozīmīgajām iestādēm

Nepārtraukts dialogs ar bankām

- ✓ Uzraudzības pārbaudes programma
- ✓ Banku un KUK tikšanās (īpaši pirms SREP lēmumu pieņemšanas – uzraudzības dialogs)
- ✓ SREP lēmumi (tiesības izteikt viedokli)

Bankām ir

- ✓ nepieciešamā skaidrība, lai saprastu metodoloģiju un risku novērtējumu un lai varētu veikt pasākumus darbības uzlabošanai
- ✓ nepieciešamā noteiktība, lai veiktu kapitāla plānošanu

Uzlabots nepārtraukts dialogs ar bankām

Nepārtrauktsdialogs ar bankām

SREP komunikāciju pakete

Izplatīta visām nozīmīgajām iestādēm, lai nodrošinātu konsekvenci un kvalitāti visā euro zonā:

- norādes par iespējamo lēmumu noteicošajiem faktoriem (piemēram, kapitālu, likviditāti un citiem konkrētiem kvalitatīviem pasākumiem)
- stresa testa rezultātu pārskatīšana
- galveno rādītāju savstarpēja salīdzināšana

Plašāka publiskā komunikācija un horizontālais dialogs

2016. gada SREP ciklā VUM uzlaboja procesa, kā arī jaunu norišu un prioritāšu caurredzamību

- Janvāris. Publicētas VUM prioritātes
- Janvāris. SREP darbsemināri ar izpilddirektoriem
- Jūnijs. ECB ziņojums par pārvaldību un risku uzņemšanās regulējumu
- Jūlijs. Detalizēts paziņojums par 2016. gada stresa testa rezultātiem un ietekmi uz SREP – konferences zvani banku komunikācijas daļu vadītājiem, analītiķiem un plašsaziņas līdzekļiem
- Septembris. EBI atzinuma īstenošana un SREP rezultātu publiskošana
- Novembris. Priekšsēdētājs piedalās uzklausīšanā Eiropas Parlamentā
- SREP cikla laikā daudzas sanāksmes ar banku asociācijām

Otro SREP ciklu izdevās efektīvi paveikt, veicinot vienlīdzīgus nosacījumus

- **Ievērojama harmonizācija**
  - Efektīvi izmantoti ierobežotie lēmumi
  - Spēcīgāka korelācija starp iestādes riska profilu un kapitāla prasībām
- **2016. gadā daži SREP metodoloģijas aspekti tiek pilnveidoti, piemēram**
  - likviditātes un finansējuma risku novērtēšana
  - saskaņotāka ICAAP novērtējuma sistēma
  - 2916. gada stresa tests un kapitāla norāžu ieviešana
- **SREP metodoloģija turpinās attīstīties, lai nodrošinātu atbilstošu banku darbības un risku monitorēšanu nākotnes perspektīvā**

P2R un kopējā SREP punktu skaita korelācija

*Salīdzinājumā ar kopējo nepieciešamo CET1 apjomu (t.sk. P2G) 2016. gadā korelācija ir zemāka

Pamatojoties uz bankām, par kurām 2016. gada 30. novembrī jau pieņemts galīgais 2016. gada SREP lēmums